

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 14 lutego 2024 r.

WRPS-VI.431.2.19.2023.xx

Pani xxx xxx

**Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Jedlni-Letnisku**

ul. Radomska 43

26-630 Jedlnia-Letnisko

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej², oraz zgodnie z Planem Kontroli Zewnętrznych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie na rok 2023, kontrolerzy: xxx xxx – starszy inspektor wojewódzki, pełniący funkcję przewodniczącej zespołu kontrolującego oraz xxx xxx – starszy inspektor wojewódzki, posiadający upoważnienia Wojewody Mazowieckiego, przeprowadzili w okresie od 4 grudnia 2023 r. do 5 stycznia 2024 r. kontrolę problemową w trybie zwykłym w kierowanym przez Panią Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Jedlni-Letnisku³.

Przedmiot kontroli obejmował organizację i realizację zadań wynikających z ustawy z 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁴, zwanej dalej Ustawą, w zakresie podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych. Kontrolą objęto okres od 1 października 2021 r. do dnia rozpoczęcia kontroli, tj. do 4 grudnia 2023 r. Kontrolę odnotowano w książce kontroli MOPS pod pozycją nr 2/2023.

Niniejszym przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

Za okres objęty kontrolą Wojewoda Mazowiecki pozytywnie, pomimo nieprawidłowości ocenił działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedlni-Letnisku

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r., poz. 190).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224).

³ Dalej OPS, Ośrodek, Organ lub jednostka.

⁴ Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r., poz. 1300 z późn. zm.) – dalej Ustawa, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów lub u.p.o.u.a.

podjęte w zakresie sposobu organizacji zadania wynikającego z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz w zakresie podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych.

I. Organizacja zadania

Do 31 grudnia 2021 r. kontrolowane zadania realizowane były przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlni-Letnisku⁵. Z dniem 1 stycznia 2022 r. Rada Ministrów nadała miejscowości Jedlnia-Letnisko status miasta⁶. W związku z nadaniem praw miejskich, Rada Gminy uchwaliła Statut Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedlni-Letnisku, który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.⁷ Zgodnie z zapisem zawartym w § 8 powyższego Statutu, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej⁸ kieruje dyrektor. W kontrolowanym okresie kierownikiem GOPS, a następnie dyrektorem MOPS była Pani xxx xxx, pełniąca funkcję kierownika jednostki od 15 września 2017 r. do 31 grudnia 2021 r., natomiast od 1 stycznia 2022 r. sprawuje funkcję dyrektora. Zastępcą kierownika do 31 grudnia 2021 r., a od 1 stycznia 2022 r. zastępcą dyrektora jest Pani xxx xxx⁹. Obsługę finansowo-księgową prowadzi Pani xxx xxx - główny księgowy, zatrudniona na tym stanowisku od 1 lutego 2018 r. jako główny księgowy GOPS, a od 1 stycznia 2022 r. jako główny księgowy MOPS w Jedlni-Letnisku.

W kontrolowanym okresie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlni-Letnisku funkcjonował w oparciu o dwa następujące po sobie regulaminy. Do 31 grudnia 2021 r. Ośrodek funkcjonował na podstawie Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedlni-Letnisku wprowadzonego Zarządzeniem Nr xxx Kierownika GOPS z xxx. W regulaminie w § 4 pkt 5 w strukturze organizacyjnej Ośrodka został wyodrębniony Dział Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego, a w § 9 ww. regulaminu zostały ujęte zadania tego działu, jednakże nie ujęto w nich zadań dotyczących prowadzenia działań wobec dłużników alimentacyjnych. Zarządzeniem Nr xxx Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedlni-Letnisku z xxx, został wprowadzony Regulamin Organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Jedlni-Letnisku. W strukturze organizacyjnej § 7 pkt

⁵ Dalej GOPS.

⁶ Akt nadania statusu miasta na podstawie Rozporządzenia z dnia xxx w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta (Dz.U. poz. 1395)

⁷ Uchwała nr xxx Rady Gminy Jedlnia-Letnisko z dnia xxx w sprawie uchwalenia Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedlni-Letnisku.

⁸ Dalej jako MOPS, Ośrodek lub jednostka kontrolowana.

⁹ W okresie 15.11.2017 – 31.12.2021 zastępca kierownika GOPS, od 01.01.2022 r. – zastępca dyrektora MOPS.

5 został wyodrębniony Dział Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego, do którego zadań należy m.in. prowadzenie działań wobec dłużników alimentacyjnych.

W okresie objętym kontrolą, działania wobec dłużników alimentacyjnych podejmowały niżej wymienione osoby¹⁰, na podstawie imiennych upoważnień wydanych przez Wójta Gminy Jedlnia-Letnisko, a następnie przez Burmistrza Miasta Jedlnia-Letnisko. Upoważnienia zostały wydane na pisemne wnioski Kierownika GOPS¹¹, a po 1 stycznia 2022 r. Dyrektora MOPS¹² w Jedlni-Letnisku:

1. Pani xxx xxx – Dyrektor Ośrodka, w okresie kontrolowanym posiadała dwa następujące po sobie upoważnienia: do 31 grudnia 2021 r. - upoważnienie¹³ do prowadzenia postępowań wobec dłużników alimentacyjnych oraz do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych, od 1 stycznia 2022 r. - upoważnienie¹⁴ do prowadzenia postępowań wobec dłużników alimentacyjnych, wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych oraz do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, wydane na podstawie art. 8b Ustawy.
2. Pani xxx xxx – Zastępca Dyrektora Ośrodka, w okresie kontrolowanym posiadała dwa następujące po sobie upoważnienia: do 31 grudnia 2021 r. - upoważnienie¹⁵ do prowadzenia postępowań wobec dłużników alimentacyjnych i wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych, od 1 stycznia 2022 r. - upoważnienie¹⁶ do prowadzenia postępowań wobec dłużników alimentacyjnych, wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych oraz do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, wydane na podstawie art. 8b Ustawy.
3. Pani xxx xxx – inspektor, w okresie kontrolowanym posiadała dwa następujące po sobie upoważnienia: do 31 grudnia 2021 r. - upoważnienie¹⁷ do prowadzenia postępowań wobec dłużników alimentacyjnych z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji, od 1 stycznia 2022 r. - upoważnienie¹⁸ do prowadzenia postępowań oraz podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych, wydane na podstawie art. 8b Ustawy.

¹⁰ Wykaz pracowników realizujących w OPS w Jedlni-Letnisku zadania z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w okresie kontrolowanym z 04.12.2023 r.

¹¹ Wniosek Kierownika GOPS w Jedlni-Letnisku o wydanie upoważnienia: dla xxx xxx i xxx xxx z xxx, dla xxx xxx z xxx

¹² Wniosek Dyrektora MOPS w Jedlni-Letnisku o wydanie upoważnienia dla: xxx xxx i xxx xxx z xxx znak: xxx

¹³ Upoważnienie Wójta Gminy Jedlnia-Letnisko, nr xxx z xxx;

¹⁴ Upoważnienie Burmistrza Miasta Jedlnia-Letnisko, nr xxx z xxx;

¹⁵ Upoważnienie Wójta Gminy Jedlnia-Letnisko, nr xxx z xxx;

¹⁶ Upoważnienie Burmistrza Miasta Jedlnia-Letnisko, nr xxx z xxx;

¹⁷ Upoważnienie Wójta Gminy Jedlnia-Letnisko, nr xxx z xxx;

¹⁸ Upoważnienie Burmistrza Miasta Jedlnia-Letnisko, nr xxx z xxx;

4. Pani xxx xxx –starszy inspektor, w okresie kontrolowanym posiadała dwa następujące po sobie upoważnienia: do 31 grudnia 2021 r. - upoważnienie¹⁹ do prowadzenia postępowań wobec dłużników alimentacyjnych z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji, od 1 stycznia 2022 r. - upoważnienie²⁰ do prowadzenia postępowań oraz podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych, wydane na podstawie art. 8b Ustawy.

Upoważnienia udzielone wszystkim osobom realizującym kontrolowane zadanie, obowiązujące w okresie podlegającym kontroli, tj. od 1 października do 31 grudnia 2021 r. zostały udzielone bez wskazania podstawy art. 8b Ustawy i były niezgodne z treścią tego przepisu, tj. nie zawierały w swojej treści zapisu o podejmowaniu działań wobec dłużników alimentacyjnych. Zostały udzielone na podstawie art. 12 ust. 2 Ustawy, który nie odnosi się do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych i prowadzenia postępowań tylko do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Wszystkie osoby realizujące kontrolowane zadanie posiadały zakresy czynności, w których zostały zawarte kontrolowane zadania.

II. Prawdliwość działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych

Na podstawie przedstawionej dokumentacji oraz pisemnego oświadczenia Dyrektora MOPS²¹ ustalono, że w okresie świadczeniowym 2021/2022 kontrolowany podmiot był organem właściwym dłużnika dla 21 dłużników²², w tym dla 5 dłużników jednocześnie organem właściwym dłużnika i wierzyciela oraz dla 16 wyłącznie organem właściwym dłużnika. Natomiast w okresie świadczeniowym 2022/2023 kontrolowany podmiot był organem właściwym dłużnika dla 22 dłużników, w tym dla 6 jednocześnie organem właściwym dłużnika i wierzyciela, natomiast dla 16 wyłącznie organem właściwym dłużnika. W kontrolowanym okresie jednostka kontrolowana jako organ właściwy dłużnika nie wytaczała powództwa przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu na rzecz osoby uprawnionej, stosownie do art. 7 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

¹⁹ Upoważnienie Wójta Gminy Jedlnia-Letnisko, nr xxx z xxx;

²⁰ Upoważnienie Burmistrza Miasta Jedlnia-Letnisko, nr xxx z xxx;

²¹ Pisemna informacja Dyrektora MOPS w Jedlni-Letnisku.

²² Dalej: OWD

Do kontroli wytypowano losowo akta 20 dłużników alimentacyjnych, dla których kontrolowana jednostka jest organem właściwym dłużnika. Ogółem skontrolowano 29 postępowań podjętych wobec ww. dłużników, w tym 14 dotyczących okresu świadczeniowego 2021/2022 i 15 dot. okresu świadczeniowego 2022/2023. Ponadto skontrolowano 1 postępowanie podjęte wobec dłużnika w okresie świadczeniowym 2021/2022, dla którego w okresie kontrolowanym Organ nie był już organem właściwym dłużnika. Sprawa dotyczyła uchylenia decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy (sprawa z okresu świadczeniowego 2017/2018). W zakresie wytypowanych do kontroli postępowań, do Ośrodka wpłynęło 21 wniosków z organów właściwych wierzyciela o podjęcie działań wobec 15 dłużników alimentacyjnych (10 wniosków dotyczyło okresu świadczeniowego 2021/2022 i 11 okresu 2022/2023). Na wszystkich wnioskach o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego²³ została odnotowana data wpływu wniosku do Ośrodka oraz została zamieszczona parafa osoby przyjmującej. Jednostka prowadziła metryki spraw, co jest zgodne z art. 66a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego²⁴. W pozostałych 8 wytypowanych do kontroli postępowaniach (4 z okresu świadczeniowego 2021/2022 i 4 z okresu świadczeniowego 2022/2023), Ośrodek był zarówno organem właściwym dłużnika, jak i organem właściwym wierzyciela.

W 28 sprawach jednostka wezwała dłużników w celu przeprowadzenia wywiadów alimentacyjnych i odebrania oświadczeń majątkowych²⁵, zgodnie z art. 4 ust. 1 i art. 5a ust. 1 Ustawy, przy czym w 21 sprawach miało to miejsce po otrzymaniu wniosków o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych od organów właściwych wierzycieli, zaś w 7 sprawach po wydaniu decyzji przyznającej prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W 25 przypadkach Organ wezwał na wywiad alimentacyjny niezwłocznie po wydaniu decyzji przyznającej świadczenie z funduszu alimentacyjnego lub po otrzymaniu wniosku od organu właściwego wierzyciela o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, natomiast w pozostałych 3 uchybił terminowi wynikającemu z art. 35 k.p.a., wezwania wysłano po upływie jednego miesiąca w 2²⁶ sprawach, oraz po ponad czterech miesiącach w 1²⁷ sprawie. Wszystkie wezwania zostały doręczone prawidłowo, w aktach spraw znajdowały się zwrotne potwierdzenia odbioru (dalej ZPO), na podstawie których ustalono, że w 18 przypadkach wezwanie zostało odebrane przez adresata lub inną osobę zamieszkałą

²³ Dalej jako wniosek lub wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego.

²⁴ Dalej k.p.a.

²⁵ Dalej jako wezwanie lub wezwanie na wywiad alimentacyjny.

²⁶ Dokumentacja dłużników oznaczona: xxx, xxx

²⁷ Dokumentacja dłużnika oznaczona: xxx

pod tym samym adresem, natomiast w pozostałych 10 sprawach wezwania nie zostały podjęte w terminie i zostały zwrócone do nadawcy.

W 1²⁸ sprawie, w której jednostka kontrolowana była zarówno organem właściwym dłużnika, jak i organem właściwym wierzyciela, po wydaniu decyzji przyznającej świadczenia z funduszu alimentacyjnego na okres świadczeniowy 2021/2022²⁹, Organ nie wezwał dłużnika na wywiad alimentacyjny oraz na odebranie oświadczenia majątkowego. Z dokumentacji zgromadzonej w poprzednim okresie świadczeniowym wynikało, że dłużnik nie zamieszkiwał pod adresem wskazanym przez komornika sądowego. Xxx, tj. w dniu wydania decyzji przyznającej świadczenie z funduszu alimentacyjnego, Organ wystąpił do komornika z wnioskiem³⁰ o ustalenie miejsca zamieszkania dłużnika, jednak nie uzyskał odpowiedzi. Xxx³¹ ponownie wysłał zapytanie do organu egzekucyjnego. Xxx Organ otrzymał odpowiedź od komornika³², że dłużnik przebywa w Areszcie Śledczym (dalej AŚ). Organ niezwłocznie wystąpił z wnioskiem³³ do AŚ z zapytaniem o wskazanie terminu osadzenia. W odpowiedzi³⁴ AŚ przekazał informację o terminie zakończenia kary pozbawienia wolności przez dłużnika oraz wskazał adres pobytu dłużnika po opuszczeniu aresztu śledczego (pobyt na terenie gminy Jedlnia-Letnisko). W tym postępowaniu Organ pozostawał bezczynny tj. nie podejmował żadnych działań mających na celu uzyskanie odpowiedzi na swoje zapytanie od organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne. W efekcie odpowiedź uzyskano dopiero po 9 miesiącach. Dalsze działania wobec ww. dłużnika alimentacyjnego były podejmowane w kolejnym okresie świadczeniowym 2022/2023 po wydaniu decyzji o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego³⁵.

W 9 sprawach dłużnicy alimentacyjni zgłosili się na wywiad alimentacyjny oraz złożyli oświadczenia majątkowe, przy czym w 7 sprawach dłużnicy zgłosili się w wyznaczonym terminie. W pozostałych 2³⁶ sprawach dłużnicy zgłosili się na wywiad alimentacyjny dopiero po otrzymaniu zawiadomienia o wszczęciu postępowania o uznanie dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. Wszystkie wywiady alimentacyjne i oświadczenia majątkowe zostały przeprowadzone i odebrane przez osoby posiadające upoważnienia do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych.

²⁸ Dokumentacja dłużnika oznaczona: xxx

²⁹ Decyzja FA nr xxx z xxx

³⁰ Wniosek do komornika sądowego nr xxx z xxx

³¹ Wniosek do komornika sądowego nr xxx z xxx

³² Informacja komornika sądowego nr Kmp xxx z xxx

³³ Pismo nr xxx z xxx

³⁴ Pisma informujące z AŚ z xxx oraz z xxx

³⁵ Decyzje z FA znak: xxx z xxx oraz xxx z xxx

³⁶ Dotyczy wezwania znak: xxx z xxx., xxx z xxx

Na podstawie przeprowadzonych wywiadów alimentacyjnych oraz odebranych oświadczeń majątkowych ustalono, że:

- w 1³⁷ sprawie dłużnik osiągał dochód ze stosunku pracy, z którego część wynagrodzenia była potrącana na poczet spłaty długu alimentacyjnego,
- w 1³⁸ sprawie dłużnik pobierał zasiłek stały z Ośrodka Pomocy Społecznej, posiadał orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Z wywiadu wynikało, że ze względu na stan zdrowia nie może podjąć zatrudnienia. W miarę możliwości dłużnik alimentacyjny dokonywał wpłat do komornika sądowego na poczet alimentów,
- w 3³⁹ sprawach dłużnicy nie pracowali, utrzymywali się z prac dorywczych. We wszystkich sprawach ustalono, że dłużnik był zarejestrowany w powiatowym urzędzie pracy (dalej jako PUP) jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku. Wszyscy dłużnicy przedstawili zaświadczenie z PUP z wyznaczonym terminem kolejnej wizyty w urzędzie pracy. W związku z tym zgodnie z art. 5 ust. 2 pkt 2 Ustawy Organ niezwłocznie po przeprowadzeniu wywiadu alimentacyjnego poinformował⁴⁰ właściwy powiatowy urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużników,
- w 2⁴¹ sprawach prowadzonych wobec tego samego dłużnika alimentacyjnego w dwóch kontrolowanych okresach świadczeniowych w mocy prawnej pozostawała decyzja o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych wydana w 2018 roku⁴². Z wywiadów przeprowadzonych w obu postępowaniach wynikało, że dłużnik nie pracował oraz nie był zarejestrowany w powiatowym urzędzie pracy. Na podstawie art. 5 ust. 2 pkt 1 Ustawy, niezwłocznie po przeprowadzeniu wywiadów oraz odebraniu oświadczeń majątkowych, Organ zobowiązał⁴³ dłużnika do zarejestrowania się w PUP jako bezrobotny albo poszukujący pracy, wyznaczając termin określony w art. 5 ust. 2 Ustawy na dostarczenie stosownego zaświadczenia. W zobowiązaniach Organ zawarł pouczenie o skutkach odmowy zarejestrowania się w urzędzie pracy, o czym stanowi art. 5 ust. 3 Ustawy. W wyznaczonym terminie dłużnik nie zarejestrował się w PUP. W obydwu sprawach Organ nie zastosował się do art. 5a ust. 2 Ustawy i wszczął postępowanie administracyjne⁴⁴ w sprawie uznania za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,

³⁷ Dokumentacja dłużnika oznaczona: xxx

³⁸ Dokumentacja dłużnika oznaczona: xxx

³⁹ Dokumentacja dłużników oznaczona: xxx, xxx, xxx

⁴⁰ Informacje do PUP oznaczone: xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx

⁴¹ Dokumentacja dłużnika oznaczona: xxx

⁴² Decyzja nr xxx z xxx

⁴³ Pismo znak: xxx z xxx, xxx z xxx

⁴⁴ Pisma do komornika o udzielenie informacji w związku z art. 5 ust. 3a Ustawy znak: xxx z xxx, xxx z xxx

o czym zawiadomił dłużnika⁴⁵, pomimo iż w obiegu prawnym pozostawała wcześniej wydana decyzja w tym przedmiocie. W sprawie z okresu świadczeniowego 2021/2022 Organ, na podstawie art. 105 § 1 k.p.a., wydał decyzję o umorzeniu postępowania w przedmiocie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych ze względu na wydaną wcześniej decyzję w tym przedmiocie⁴⁶. W sprawie z okresu świadczeniowego 2022/2023 Organ wydał kolejną decyzję⁴⁷ o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, pomimo iż pozostawała w mocy wydana wcześniej decyzja. W przedmiotowej sprawie Organ prawidłowo jednak podjął dalsze działania, tj. wynikające z art. 5 ust. 3b pkt 1 i 2 Ustawy. W obydwu sprawach Organ niezwłocznie przekazał do komornika sądowego oraz do organu właściwego wierzyciela informację o podjętych działaniach.

W sprawach, w których został przeprowadzony wywiad alimentacyjny, organ właściwy dłużnika przekazał organowi prowadzącemu postępowanie egzekucyjne informacje zawarte w wywiadzie alimentacyjnym i oświadczeniu majątkowym. W 1⁴⁸ sprawie informacje zostały przekazane z uchybieniem terminu, tj. po dwóch miesiącach od przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego. Powyższe informacje były przekazywane na podstawie art. 3 ust. 7 oraz art. 6 Ustawy.

W 21 sprawach dłużnicy alimentacyjni nie zgłosili się na wywiad alimentacyjny w wyznaczonym terminie, w związku z tym:

- w 3⁴⁹ sprawach, w których wezwania nie zostały skutecznie odebrane (na zwrotnym potwierdzeniu odbioru została zamieszczona adnotacja „adresat wyprowadził się”), Organ niezwłocznie wystosował do komornika sądowego wnioski o ustalenie miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego⁵⁰. W dwóch sprawach⁵¹ Organ do dnia kontroli nie otrzymał informacji zwrotnej od komornika, ani nie podjął współpracy z policją w celu sprawdzenia czy dłużnik przebywa na terenie gminy Jedlnia-Letnisko. W powyższych sprawach Organ do dnia kontroli pozostawał bezczynny, nie wystosował kolejnego pisma do organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne ponaglącego odpowiedź w sprawie. Natomiast w trzeciej sprawie⁵² z przekazanych ustaleń

⁴⁵ Zawiadomienia oznaczone: xxx z xxx, xxx z xxx

⁴⁶ Decyzja o umorzeniu postępowania znak xxx z xxx

⁴⁷ Decyzja znak: xxx z xxx

⁴⁸ Dokumentacja dłużnika oznaczona: xxx

⁴⁹ Dokumentacja dłużników oznaczona: xxx, xxx, xxx

⁵⁰ Wnioski o nr xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx

⁵¹ Dokumentacja dłużników oznaczona: xxx, xxx

⁵² Dokumentacja dłużnika oznaczona: xxx

komornika sądowego⁵³ wynika, że dłużnik od grudnia 2018 roku przebywa poza granicami RP. O powyższych ustaleniach Ośrodek niezwłocznie poinformował organy właściwe wierzycieli oraz organy prowadzące postępowanie egzekucyjne, w myśl art. 6 Ustawy.

- W 8⁵⁴ sprawach, stosownie do art. 5a ust. 2 ustawy Organ nie wszczywał postępowania dotyczącego uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, ponieważ we wcześniejszych okresach świadczeniowych wydana została decyzja o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. O swoich działaniach jednostka kontrolowana terminowo informowała komornika sądowego i organ właściwy wierzyciela, zgodnie z art. 6 Ustawy. Niemniej jednak w sytuacji, gdy decyzja o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych pozostaje w mocy, to w każdym przypadku niestawiennictwa dłużnika w celu przeprowadzenia wywiadu i odebrania oświadczenia majątkowego należy ponowić działania przewidziane w art. 5 ust. 3b pkt 1 i 2 Ustawy, tj. skierować wniosek do prokuratury o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2022 r. poz. 1138)⁵⁵ oraz po uzyskaniu z centralnej ewidencji kierowców informacji, że dłużnik posiada uprawnienia do kierowania pojazdami skierować wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy (o ile taki wniosek jest zasadny, tj. jeżeli wcześniej prawo jazdy nie zostało zatrzymane). W 5⁵⁶ sprawach powyższe wnioski nie zostały wystosowane, natomiast w 2⁵⁷ sprawach Organ nie dopełnił obowiązku wynikającego z art. 5 ust. 3b pkt 1 Ustawy, tj. nie skierował wniosku do prokuratury o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 Kodeksu karnego. W 1 sprawie Organ podjął działania wynikające z art. 5 ust. 3b pkt 1 i 2 Ustawy.
- W 7⁵⁸ sprawach zgodnie z art. 5 ust. 3 Ustawy, Organ wszczął postępowanie dotyczące uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. W 7 sprawach na podstawie informacji uzyskanych od komornika sądowego, że dłużnik nie wywiązał się w okresie ostatnich 6 miesięcy z zobowiązań alimentacyjnych w kwocie nie niższej niż 50 % kwoty bieżąco ustalonych alimentów, wydał decyzje administracyjne w tym przedmiocie. Gdy decyzje stały się ostateczne, na podstawie art. 5 ust. 3b pkt 1 Ustawy,

⁵³ Pismo komornika sądowego nr Kmp xxx z xxx.

⁵⁴ Dokumentacja dłużników oznaczona: xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx

⁵⁵ Dalej jako Kodeks karny lub kk.

⁵⁶ Dokumentacja dłużników oznaczona: xxx, xxx, xxx, xxx, xxx

⁵⁷ Dokumentacja dłużnika oznaczona: xxx, xxx

⁵⁸ Dokumentacja dłużników oznaczona: xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx

złożył wnioski o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 kk. Organ we wnioskach zawnioskował o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 kk zamiast za przestępstwo określone w art. 209 cyt. Ustawy, oraz w treści wniosków zawarł zapis o uporczywym uchylaniu się od wykonania obowiązku alimentacyjnego. Zmiana przepisów w tym zakresie weszła w życie 31 maja 2017 r. na mocy ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2017 r. poz. 952). We wszystkich sprawach Organ wystąpił z zapytaniem do Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców, czy dłużnik posiada prawo jazdy, zgodnie z art. 5 ust. 3b pkt 2 Ustawy. Po ustaleniu, że 3 dłużników posiada prawo jazdy Organ podjął działania wynikające z art. 5 ust. 3b pkt 2 Ustawy, tj. skierował wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy. W 2 ww. sprawach Organ ustalił, że starosta wydał decyzję o zatrzymaniu prawa jazdy we wcześniejszym okresie świadczeniowym⁵⁹. Wszystkie działania były podejmowane terminowo, zgodnie z art. 35 k.p.a. W 6 postępowaniach Organ niezwłocznie informował organ prowadzący postępowanie egzekucyjne oraz organ właściwy wierzyciela o podjętych działaniach wobec dłużników alimentacyjnych, zgodnie z art. 6 Ustawy, natomiast w 1⁶⁰ postępowaniu Organ nie dopełnił tego obowiązku.

- W 2⁶¹ sprawach Organ wszczął postępowanie dotyczące uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych zgodnie z art. 5 ust. 3 Ustawy. Na podstawie informacji uzyskanych od komornika sądowego Organ ustalił, że w pierwszej sprawie dłużnik alimentacyjny nie spłacał zadłużenia, natomiast w drugiej dłużnik dokonywał regularnych spłat zadłużenia do organu egzekucyjnego na poczet alimentów.

W powyższych postępowaniach dłużnicy po otrzymaniu zawiadomienia o wszczęciu postępowania zgłosili się w wyznaczonym w zawiadomieniu terminie do Organu w celu dokonania wyjaśnień i przeprowadzenia z nimi wywiadu alimentacyjnego oraz odebrania od nich oświadczenia majątkowego. Po ustaleniu sytuacji rodzinnej i zawodowej dłużników (dłużnicy zarejestrowani w PUP, poszukujący pracy, wykonujący prace dorywcze) Organ w tych sprawach nie wydawał decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, natomiast wydał decyzje o umorzeniu postępowania w sprawie uznania dłużnika

⁵⁹ Dokumentacja dłużników oznaczona: xxx, xxx

⁶⁰ Dokumentacja dłużnika oznaczona: xxx

⁶¹ Dokumentacja dłużników oznaczona: xxx, xxx

alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, na podstawie art. 105 § 1 k.p.a., co było działaniem prawidłowym⁶². O dokonanych ustaleniach Ośrodek niezwłocznie poinformował organy właściwe wierzycieli oraz organy prowadzące postępowanie egzekucyjne, w myśl art. 6 Ustawy.

- W 1⁶³ sprawie Organ wszczął postępowanie dotyczące uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, o czym powiadomił dłużnika stosownym pismem⁶⁴. Działanie to było niezgodne z art. 5a ust. 2 Ustawy, gdyż wobec tego dłużnika w 2019 roku została wydana decyzja⁶⁵ o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, która na dzień wszczęcia postępowania pozostawała w mocy prawnej. W tej sprawie, po upływie 20 dni od wszczęcia przedmiotowego postępowania, jednostka kontrolowana wydała decyzję o umorzeniu postępowania w przedmiocie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, na podstawie art. 105 § 1 k.p.a., co było działaniem prawidłowym⁶⁶. Decyzja została skutecznie odebrana, co zostało udokumentowane w aktach sprawy (ZPO).

W wyżej opisanych 4⁶⁷ sprawach, w których prowadzono postępowania dotyczące uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, Organ wystąpił z zapytaniem, czy przez okres ostatnich 6 miesięcy dłużnik wywiązywał się w każdym miesiącu ze zobowiązań alimentacyjnych w kwocie nie niższej niż 50 % kwoty bieżąco ustalonych alimentów, na podstawie art. 5 ust. 3a Ustawy, bezpośrednio do organu właściwego wierzyciela, natomiast do komornika sądowego przekazał pismo do wiadomości. Przedmiotowe zapytanie należało skierować bezpośrednio do organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne, który jest organem właściwym do przekazywania informacji do organu właściwego dłużnika o stanie egzekucji i przyczynach jej bezskuteczności każdorazowo na wniosek tego organu, zgodnie z art. 3 ust. 6 Ustawy. W tych sprawach organ egzekucyjny przekazał informacje do organu właściwego dłużnika.

W sprawach poddanych kontroli nie odnotowano przypadku ustania potrzeby aktywizacji, w związku z tym nie informowano powiatowego urzędu pracy w tym zakresie.

⁶² Decyzje umarzające postępowanie oznaczone: xxx z xxx, xxx z xxx

⁶³ Dokumentacja dłużnika oznaczona: xxx

⁶⁴ Zawiadomienie o wszczęciu postępowania nr xxx z xxx

⁶⁵ Decyzja znak: xxx z xxx

⁶⁶ Decyzja umarzająca postępowanie oznaczona: xxx z xxx

⁶⁷ Dokumentacja dłużników oznaczona: xxx, xxx, xxx, xxx

W okresie świadczeniowym 2021/2022 Organ w 2⁶⁸ postępowaniach wystąpił do starosty w związku z ustaniem przyczyny zatrzymania prawa jazdy, w jednym postępowaniu z pismem⁶⁹ w sprawie wycofania złożonego wcześniej wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika, natomiast w drugim postępowaniu z wnioskiem⁷⁰ o uchylenie decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy, na podstawie art. 5 ust. 6 Ustawy. W obu sprawach dłużnicy uznani za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych w okresie kontrolowanym zgłosili się do jednostki kontrolowanej celem przeprowadzenia z nimi wywiadu alimentacyjnego i odebrania oświadczenia majątkowego, w tym w jednej sprawie⁷¹ dłużnik zwrócił się z wnioskiem⁷² o zwrot prawa jazdy. Na podstawie przeprowadzonego wywiadu alimentacyjnego i odebranego oświadczenia majątkowego oraz przedłożonych dowodów wpłat na poczet alimentów z ostatnich 6 miesięcy w kwocie nie niższej niż 50% kwoty bieżąco ustalonych alimentów ustalono, że istnieją przesłanki do umorzenia postępowania w sprawie zatrzymania prawa jazdy w jednej sprawie oraz do uchylenia decyzji w sprawie zatrzymania prawa jazdy w drugiej sprawie. W obydwu sprawach Organ otrzymał odpowiedź, w tym w pierwszej sprawie do Organu wpłynęła decyzja⁷³ o umorzeniu postępowania w sprawie zatrzymania prawa jazdy, zaś w drugiej decyzja uchylająca⁷⁴ decyzję dotyczącą zatrzymania prawa jazdy dłużnikowi alimentacyjnemu. Należy zauważyć, że w drugiej sprawie⁷⁵ Organ prowadząc postępowanie w sprawie zwrotu zatrzymanego prawa jazdy, nie był już organem właściwym dłużnika⁷⁶, powyższe wynika zarówno z adresu umieszczonego na wniosku o zwrot prawa jazdy, jak i dołączonych przekazów potwierdzających dokonywanie wpłat do komornika sądowego na poczet zasądzonych alimentów. Ponadto w kontrolowanym okresie do Organu nie wpłynął wniosek od organu właściwego wierzyciela o podjęcie działań wobec tego dłużnika, co wynika z rejestrów przedłożonych kontrolującym. Przedmiotowe postępowanie przeprowadzone zostało zatem niezgodnie z przepisami Ustawy. Przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego oraz odebranie oświadczenia majątkowego od dłużnika alimentacyjnego, a następnie wystąpienie z wnioskiem do starosty o uchylenie decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy jest działaniem organu właściwego dłużnika, co wynika z art. 5 ust. 3 i 6 Ustawy. Zgodnie z art. 2 pkt 9 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów organem właściwym dłużnika jest

⁶⁸ Dokumentacja dłużnika oznaczona: xxx, xxx

⁶⁹ Pismo do Starosty Radomskiego o nr xxx z xxx

⁷⁰ Wniosek do Starosty Radomskiego o nr xxx z xxx

⁷¹ Dokumentacja dłużnika oznaczona: xxx

⁷² Wniosek dłużnika o zwrot zatrzymanego dokumentu prawa jazdy z xxx z xxx

⁷³ Decyzja Starosty Radomskiego nr xxx z xxx (data wpływu xxx)

⁷⁴ Decyzja Prezydenta Miasta Radomia nr xxx z xxx

⁷⁵ Dokumentacja dłużnika oznaczona: xxx

⁷⁶ Wniosek dłużnika o zwrot zatrzymanego dokumentu prawa jazdy z xxx

wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego. Z powyższego wynika, że w okresie świadczeniowym, w którym dłużnik wystąpił z przedmiotowym wnioskiem, organem właściwym dłużnika był Prezydent Radomia i to do tego organu należało przekazać zgodnie z właściwością wniosek dłużnika.

W kontrolowanym okresie wydano 8⁷⁷ decyzji administracyjnych o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. Badane decyzje zostały wydane zgodnie z wymogami ustawy k.p.a. i zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a., tj.: oznaczenie organu właściwego – Wójta/Burmistrza Gminy/Miasta Jedlnia-Letnisko, oznaczenie strony, datę wydania, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne oraz pouczenie o możliwości, terminie i sposobie wniesienia odwołania, a także informację o możliwości oraz skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a k.p.a. Badane decyzje opatrzone były podpisem z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do ich wydania. W podstawie prawnej oraz uzasadnieniu wszystkich wydanych decyzji prawidłowo przywołano art. 5 ust. 3 Ustawy. Decyzje doręczono stronom za zwrotnym potwierdzeniem odbioru, zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 k.p.a. W 4 sprawach nastąpił odbiór decyzji, zgodnie z art. 46 § 1 i 2 k.p.a. W 4⁷⁸ sprawach decyzja nie została odebrana w terminie i wróciła do nadawcy⁷⁹.

Reasumując, w 17 badanych sprawach, spośród 29 badanych spraw dotyczących dłużników, dla których jednostka była organem właściwym dłużnika, podjęto wszystkie przewidziane w Ustawie działania wobec dłużników alimentacyjnych z zachowaniem ich kolejności, przy czym w 3 sprawach przy podejmowaniu działań nie zachowano terminu wynikającego z art. 35 k.p.a. Ustalono, że jednostka kontrolowana w sposób prawidłowy dokumentowała swoje działania. Jednakże w 10 sprawach nie podjęto wszystkich przewidzianych w Ustawie działań wobec dłużników alimentacyjnych, przy czym w 2 sprawach przy podejmowaniu działań nie zachowano terminu wynikającego z art. 35 k.p.a., a w 3 sprawach podjęto działania wobec dłużnika niezgodnie z przepisami Ustawy. Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że jednostka kontrolowana w 15 sprawach ustawowe działania wobec dłużników alimentacyjnych podejmowała w sposób nieterminowy lub nieprawidłowy.

W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono następujące uchybienia i nieprawidłowości:

⁷⁷ Decyzje: xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx

⁷⁸ Decyzje oznaczone: xxx, xxx, xxx, xxx

⁷⁹ Zgodnie z art. 44 § 4 k.p.a. - doręczenie zastępcze.

1. Wszyscy pracownicy realizujący kontrolowane zadanie, w okresie od 1 października do 31 grudnia 2021 r. posiadali upoważnienia niezgodne z treścią art. 8b ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz wydane na podstawie art. 12 ust. 2 Ustawy zamiast na podstawie art. 8b ustawy.
2. W 3 sprawach wszczęto postępowanie administracyjne w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, pomimo iż w obiegu prawnym pozostawała wcześniej wydana decyzja w tym przedmiocie, co było działaniem niezgodnym z art. 5a ust. 2 Ustawy.
3. W 8 sprawach, w których dłużnicy byli uznani za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych we wcześniejszych okresach świadczeniowych, nie skierowano wniosków, o których mowa w art. 5 ust. 3b pkt 1 ustawy, w tym w 5 sprawach nie ustalono w centralnej ewidencji kierowców czy dłużnicy posiadają uprawnienia do kierowania pojazdami, a następnie, w uzasadnionych przypadkach, nie skierowano wniosku o zatrzymanie prawa jazdy na podstawie art. 5 ust. 3b pkt 2 Ustawy.
4. W 5 sprawach działania wobec dłużników alimentacyjnych podejmowano z uchybieniem terminu wynikającego z art. 35 k.p.a.: w 3 sprawach wezwanie dłużnika na wywiad alimentacyjny oraz w 2 sprawach przekazanie do organu egzekucyjnego oraz organu właściwego wierzyciela informacji zawartych w wywiadzie alimentacyjnym i oświadczeniu majątkowym.
5. W 1 sprawie nie poinformowano organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne o podjętych działaniach wobec dłużnika alimentacyjnego, zgodnie z art. 6 Ustawy.
6. Prowadzono 1 postępowanie wobec dłużnika alimentacyjnego, dla którego jednostka kontrolowana nie była już organem właściwym dłużnika, tj. niezgodnie z właściwością.

Uwagi i wnioski:

1. W 4 sprawach wystosowano zapytanie na podstawie art. 5 ust. 3a Ustawy bezpośrednio do organu właściwego wierzyciela, zamiast do organu egzekucyjnego.
2. We wnioskach składanych o ściganie za przestępstwo wskazano art. 209 § 1 Kodeksu karnego zamiast art. 209 Kodeksu karnego, oraz zawarto zapis o uporczywym uchylaniu się od wykonania obowiązku alimentacyjnego.

Za stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości odpowiedzialność w zakresie udzielonych upoważnień odpowiedzialność w okresie od 1 października 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. ponosi Burmistrz Gminy Jedlnia-Letnisko, natomiast za uchybienia i nieprawidłowości stwierdzone

w pozostałym zakresie odpowiedzialność ponosi Pani jako osoba kierująca jednostką oraz pracownicy Ośrodka realizujący zadania z ustawy o pomocy uprawnionym do alimentów w zakresie podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych.

Przedstawiając powyższe ustalenie zobowiązuję Panią Dyrektor do:

1. Zapewnienia realizacji zadań z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w zakresie podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, przez osoby posiadające stosowne upoważnienia wydane przez Burmistrza Jedlni-Letniska, na podstawie art. 8b Ustawy oraz zgodne z treścią tego przepisu.
2. W sprawach, w których pozostaje w mocy wcześniej wydana decyzja o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, stosowania się do przepisów art. 5a ust. 2 Ustawy i nie wszczynania postępowania dotyczącego uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.
3. W przypadku dłużników alimentacyjnych, którzy uniemożliwili przeprowadzenie wywiadu lub odmówili złożenia oświadczenia majątkowego, zarejestrowania lub przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia w powiatowym urzędzie pracy, a których we wcześniejszym okresie uznano za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych, kierowania wniosków o których mowa w art. 5 ust. 3b pkt 1 i 2 ustawy.
4. Podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, w tym wzywania dłużników celem przeprowadzenia z nimi wywiadu alimentacyjnego i odebrania oświadczenia majątkowego po przyznaniu prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego lub po otrzymaniu wniosku od organu właściwego wierzyciela o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, oraz informowania komornika sądowego i organu właściwego wierzyciela o podjętych działaniach wobec dłużnika alimentacyjnego istotnych dla prowadzenia postępowania egzekucyjnego, bez zbędnej zwłoki, zgodnie z art. 35 k.p.a.
5. Obligatoryjnego informowania organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne o podjętych działaniach wobec dłużnika alimentacyjnego, zgodnie z art. 6 Ustawy.
6. Prowadzenia postępowania wyłącznie wobec dłużników alimentacyjnych, dla których jednostka jest organem właściwym dłużnika, zgodnie z art. 2 pkt 9 Ustawy.

Ponadto zwraca się uwagę, że zapytania na podstawie art. 5 ust. 3a Ustawy należy kierować bezpośrednio do organu egzekucyjnego, zamiast do organu właściwego wierzyciela, a we wnioskach składanych o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 k.k. należy

przywoływać prawidłową podstawę prawną, tj. art. 209 k.k. oraz prawidłowe brzmienie tego przepisu.

POUCZENIE

Informuję, że na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze. Jednocześnie zobowiązuję Panią do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Iwona Mil-Wawrzynowicz
**Zastępca Dyrektora Wydziału Rodziny i
Polityki Społecznej**

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:

Pan xxx xxx

Burmistrz Jedlni-Letniska